

سوال

تبریک گفتن به نصرانیان چه حکمی دارد؟ مثلاً با گفتن: **هر سال خوب باشید** یعنی برایشان خوبی را آرزو کنیم، به این معنی که به ما در دینمان آسیب نرسانند نه به هدف تبریک به آنها برای شرکی که در آن هستند، چنانکه به برخی از مشایخ اینطور رسانده‌اند؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

آنچه در مورد تبریک گفتن به نصرانیان در اعیادشان ممنوع است، ابراز حوشحالی و تعارف و موافقت با کارشان ولو در ظاهر است.

بنابراین کار کسی که به هر صورتی با آنان موافقت یا مشارکت نماید حرام است، مانند دادن هدیه و تبریک گفتن زبانی و تعطیل کار و درست کردن غذا و رفتن به محل بازی و تفریح در این روز و انجام دیگر عادات روز عید. نیت مخالفت با ظاهر لفظ باعث جواز لفظ نمی‌شود، زیرا ظاهر این اعمال نیز برای حرام دانستن آن کافی است.

واضح است بیشتر مردمی که در این موارد سهل انگاری می‌کنند هدفشان مشارکت با نصرانیان در شرکشان نیست، بلکه گاه از روی تعارف و گاه به سبب خجالت در این اعیاد شرکت می‌کنند، حال آنکه تعارف بر امر باطل جایز نیست، بلکه واجب آن است که منکر را انکار نمود و برای تغییرش تلاش کرد.

شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - در مجموع الفتاوی (۲/ ۴۸۸) می‌گوید:

برای مسلمانان حلال نیست در چیزی که به اعیاد آنان مربوط است خود را به ایشان شبیه کنند؛ نه در غذا و در لباس و شستشو و روشن کردن آتش و نه تعطیل کردن عادات همیشگی مربوط به زندگی یا عبادت و دیگر موارد. همینطور ترتیب دادن غذای مهمانی و دادن هدیه و فروش چیزی که به این کار یاری رساند، و اجازه دادن به کودکان برای انجام بازی‌های مخصوص این اعیاد یا اظهار زینت.

به طور کلی نباید در اعیادشان چیزی از شعائر آنها را انجام دهند بلکه عیدشان نزد مسلمانان مانند دیگر روزها باشد... اما ویژه ساختن آن چنانکه ذکر شد: در میان علما اختلافی در این باره نیست و بلکه گروهی از علما بر کفر کسانی هستند که

این کارها را انجام می‌دهند زیرا باعث بزرگداشت شعائر کفر است و گروهی دیگر گفته‌اند: هر که [حتی] نطیحه‌ای (حیوانی که از حیوان دیگر شاخ خورده و زخمی شده یا مرده) را در روز عید آنان سر ببرد مانند این است که خوکی را سر بریده است.

و عبدالله بن عمرو بن العاص می‌گوید: هر که از سرزمین‌های عجم پیروی نماید و نوروز و مهرگان آنان را انجام دهد و خود را به ایشان شبیه سازد و تا هنگام مرگ بر این حال باشد در قیامت با آنان محشور می‌شود.

از چند تن از سلف نقل شده که درباره‌ی این سخن الله متعال: **وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ** (و [بندگان رحمان] کسانی هستند که شاهد دروغ نمی‌شوند) گفته‌اند: یعنی در اعیاد کفار حاضر نمی‌شوند. اگر این درباره‌ی حضور در این اعیاد بدون انجام آن باشد، درباره‌ی انجام کارهایی که از ویژگی‌های آن است چه می‌توان گفت؟ حال آنکه در مسند و سنن از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روایت شده که فرمودند: **هر که خود را به قومی شبیه سازد از آنان است و در لفظی دیگر: کسی که به غیر ما شبیه شود از ما نیست** و این حدیثی جید است. و اگر در شبیه ساختن خود به آنان - هرچند در عادات - باشد، شبیه شدن به آنان در موارد مهم‌تر چگونه است؟

جمهور ائمه خوردن آنچه آنان برای اعیاد و قربانی‌های خود ذبح کرده‌اند را مکروه دانسته‌اند - که این کراهت یا کراهت تحریم است و یا کراهت تنزیه - و آن را در ذبح غیر الله و آنچه بر روی انصاب سر بریده شده وارد دانسته‌اند. همینطور از همکاری با آنان در اعیادشان از طریق هدیه دادن یا خرید و فروش نهی کرده و گفته‌اند: برای مسلمان حلال نیست به نصرانیان چیزی از مصالح عیدشان را بفروشند؛ نه گوشت و نه خون و نه لباس، و جایز نیست [برای کمک به برگزاری مراسمشان] به آنان حیوانی عاریه دهند و آنان را در هیچ یک از موارد مربوط به دینشان یاری دهند، زیرا این عامل بزرگداشت شرک آنان و یاری‌شان در کفرشان است، و شایسته است که سلاطین مسلمان آنان را از این کار باز دارند، زیرا الله متعال می‌فرماید:

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ [مائده: ۲]

(و در نیکوکاری و پرهیزگاری با یکدیگر همکاری کنید و در گناه و تعدی همکار هم نشوید).

برای مسلمان حلال نیست که با گرفتن آب انگور یا به نحوی دیگر به آنان در نوشیدن خمر یاری رساند، تا چه رسد به شعائر کفر؟! و اگر یاری رساندن به آنان در این امر جایز نیست انجام دادنش چگونه است؟!.

پیشتر در این سایت به سوالات بسیاری در این زمینه پاسخ داده‌ایم که ضمن شرح این قضیه به بیان سبب منع و تحریم پرداخته است. مراجعه نمایید به سوالات شماره‌ی (90222) و (50074).

والله اعلم.